

KARŞILAŞTIRMALI EDEBİYAT, KURAM VE UYGULAMA

Editörler

Elmas ŞAHİN
Kadir Can DİLBER

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN 978-625-399-348-1	Sayfa ve Kapak Tasarımı Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı Karşılaştırmalı Edebiyat, Kuram ve Uygulama	Yayıncı Sertifika No 47518
Editörler Elmas ŞAHİN ORCID iD: 0000-0002-8509-1882 Kadir Can DİLBER ORCID iD: 0000-0003-0975-176X	Baskı ve Cilt Vadi Matbaacılık Bisac Code EDU043000
Yayın Koordinatörü Yasin DİLMEN	DOI 10.37609/akya.2780

Kütüphane Kimlik Kartı
Karşılaştırmalı Edebiyat, Kuram ve Uygulama / editörler : Elmas Şahin, Kadir Can Dilber.
Ankara : Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.
232 s. : resim ; 160x235 mm.
Kaynakça var.
ISBN 9786253993481

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Günümüzde sosyal ve beşeri bilimlerin en popüler dallarından biri olan Karşılaştırmalı Edebiyat, bir asrı aşkın süredir gerek tanımı ve kapsamı gerekse de yöntemi ve algılanışı bağlamında şüphesiz en tartışmalı disiplinlerden biridir. 21. yüzyılın ilk çeyreğinden itibaren 'karşılaştırmalı edebiyat' ve 'karşılaştırmalı kültür' çalışmalarının artmasıyla birlikte karşılaştırmalı edebiyat; disiplin, teori, yöntem, uygulama ve yaklaşımlarda 'yeni bir karşılaştırmalı edebiyat'a doğru yelken açmaktadır.

Edebiyat teorisi, kültürel çalışmalar, post-kolonyalizm, dünya edebiyatı, çevirebilim, imgebilim ve alımlama çalışmalarıyla yakın ilişki içinde olan disiplinin, tanımı, kapsamı, çerçevesi ve sınırları genişledikçe farklı ulusların edebiyatlarının karşılaştırılmasında kendine özgü ilkelerinin, kurallarının ya da metodolojisinin olması elbette kaçınılmazdır. Dünya çapındaki edebiyatlara, sınırların ötesindeki edebiyatlara, dillere, kültürlere vs. farklı pencerelerden bakmak, kendimize ve ötekine özgü nitelikleri ortaya çıkarmak, kendimizi ötekine, ötekini de kendimize tanıtmak, en başta da edebiyatlar arası ilişkiler sayesinde dünya barışını sağlama açısından bulunmaz bir nimettir. Hele de Habil ve Kabil'den bugüne dünya kötülük çiçekleriyle sarılmışken, yitik cennetler ve çorak topraklar çoğalmışken, tutunacağımız tek şey kitaplar olacaktır. Kitapların savaşı; yarasız, beresiz, acısız ve umutların ekildiği bir savaş olarak bırakalım dünyaya can katmaya devam etsin ve din, ırk, dil ayrımı gözetmeksizin dünyayı kucaklasın.

Karşılaştırmalı Edebiyat, Kuram ve Uygulama, kitabına katkı sağlayan akademisyenler, hazırladıkları kitap bölümlerinde karşılaştırmalı edebiyat disipliniyle, karşılaştırmalı kültürel çalışmalar ve dünya edebiyatı alanlarına odaklı olarak kuramsal ve uygulamalı çalışmalarıyla küresel bağlamda disiplinin durumunu ele almaktadırlar. Karşılaştırmalı edebiyat ve karşılaştırmalı kültürel çalışmalar ve dünya edebiyatlarına ilgi duyan öğretim üyeler, lisans ve lisansüstü öğrenciler, edebiyatseverler ve disiplini merak eden okurlar için hazırlanmış olan bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm; karşılaştırmalı edebiyat, karşılaştırmalı kültürel çalışmalar ve dünya edebiyatları üzerine odaklı kuramsal çalışmalardan oluşmaktadır. İkinci Bölüm ise karşılaştırmalı edebiyat

disiplini ve disiplinler arası ilişkiler ile uygulamaya yönelik karşılaştırmalı kültürel incelemelere ayrılmıştır.

Bu Kitap, Karşılaştırmalı Edebiyat alanında lisans ve lisansüstü öğrenim gören öğrenciler için bir başvuru kaynağı olmanın yanında, disiplinin içinde yer alan akademisyenler, araştırmacılar ve edebiyat severler için de keyifli bir okuma sağlayacaktır.

Kitabın hazırlanmasında Akademisyen Yayınevinin değerli çalışma ekibine ve basım süreciyle ilgilenen Akademisyen yayınlarına teşekkür ederiz.

Elmas ŞAHİN & Kadir Can DİLBER

İÇİNDEKİLER

KISIM 1

Sınırların Yıkılışı: Kuramlar ve Yöntemler

- BÖLÜM 1 Antik Çağdan Dijital Çağa Karşılaştırmalı Edebiyat ve Karşılaştırmalı Kültürel Çalışmalara Genel Bakış 3
Elmas ŞAHİN
- BÖLÜM 2 Karşılaştırmalı Edebiyat Biliminde Üç Yaklaşım: Metinlerarası İlişkisellik, Çevirilebilirlik ve Kültürlerarasılık 33
Kadir Can DİLBİR
- BÖLÜM 3 Dünya Edebiyatlarında Karşılaştırmalı Edebiyata Bir Bakış 45
Özlem ÖZEN
- BÖLÜM 4 Genel ve Karşılaştırmalı Edebiyatta Sınırların Yeniden Çizimi: Melezlik, Yapay Zekâ ve Sanal Gerçeklik.....67
M. Taner TÜRK

KISIM 2

Karşılaştırmalı Edebiyat ve Karşılaştırmalı Kültürel Açılımlar

- BÖLÜM 5 Gezi Edebiyatı: İmgibilim ve Orientalizm'in Kesişiminde.....81
Atalay GÜNDÜZ
- BÖLÜM 6 Chinua Achebe'nin Parçalanma Eserinde Afrikalı ve Avrupalı İmgesi.....97
Engin BÖLÜKMEŞE
Gökay VATANSEVER

İçindekiler

BÖLÜM 7	Franz Kafka ve Dünya Edebiyatı ..... 115 <i>Süreyya İLKILIÇ</i>
BÖLÜM 8	Edebiyatta Psikanalitik Kuram: The Awakening ve Handan Romanlarının Karşılaştırmalı Analizi..... 135 <i>Senem ÜSTÜN KAYA</i>
BÖLÜM 9	Sınırlar Ötesi Edebiyatlardan Türk Edebiyatına Eko-Eleştiri Örnekleri ..... 155 <i>Arzu ÖZYÖN</i>
BÖLÜM 10	Çizgisel Edebiyat Bağlamında Çizgi Roman, Roman ve Masal Üzerine Karşılaştırmalı Eleştirel Bir Yaklaşım..... 173 <i>Ali YAĞLI</i>
BÖLÜM 11	Dünya Edebiyatlarında James Joyce ..... 191 <i>Serhat UYURKULAK</i>
BÖLÜM 12	Semra ERTAN: Benim Adım Yabancı ..... 209 <i>Süreyya İLKILIÇ</i>

YAZARLAR

Doç. Dr. Engin BÖLÜKMEŞE

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü

Doç. Dr. Atalay GÜNDÜZ

Dokuz Eylül Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Mütercim-Tercümanlık Bölümü

Doç. Dr. Süreyya İLKILIÇ

Türk-Alman Üniversitesi, Kültür ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Kültür ve İletişim Bilimleri Bölümü

Doç. Dr. Senem ÜSTÜN KAYA

Başkent Üniversitesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi M. Taner TÜRK

Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Serhat UYURKULAK

Fenerbahçe Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

Gökay VATANSEVER

Yüksek Lisans Öğrencisi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, SBE, Karşılaştırmalı Edebiyat AD.

Doç. Dr. Ali YAĞLI

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Fransız Dili Eğitimi AD.

Doç. Dr. Özlem ÖZEN

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü

Doç. Dr. Arzu ÖZYÖN

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyat Bölümü

Prof. Dr. Elmas ŞAHİN

Çağ Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Doç. Dr. Kadir Can DİLBER

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü